

Ēks vēlas dzīvot?

laiku nenotika. Piemēram, man pazīstams biškopis, kam gan jau pirms pandēmijas bija interneta veikals, stāstīja, ka tirdzniecība «caur pakomātiem» notikusi «uz urrā», spējis tik saņņot un nosūtīt.

Visvairāk pandēmijas mēnešos cieta piena sektors, kur, kā minēju, cenas kritās, turklāt, kas ir svarīgi, – situācijā, kad mums joprojām ir viszemākā piena cena ES. Cenas kritās liellopu gaļai, jo... restorāni bija slēgti un kritās steiku gaļas pieprasījums tirgū. Protams, var teikt, cep mājās, bet – cik no mums mājās, turklāt ziemā vai agrā pavasarī ceps steiku?

– **Cita aktuāla 2021. gada vasaras tēma: biotopu kartēšana. Tu seko līdz notiekošajam. Satraukums par gaidāmo bija vērojams pirms trim četriem gadiem, VARAM pārstāvji «kušņāja»: «Pabeigsim darbu, tad domāsim.»**

– Savulaik, lai taptu eksperts kādā jomā, sešus līdz astoņus gadus vajadzēja apgūt zināšanas, vēl laiciņš jāpastrādā, jādabū maģistra vai doktora grāds. Tagad ekspertam nepieciešams divāns un viedtālrunis, un laiks ar tiem darboties...

Biotopu jautājums noteikti skar arī lauksaimniekus. Kad lauksaimnieka zemē atrod vai nosaka biotopu, viņš vēl var veikt kādas saimnieciskas darbības. Pamatā lauksaimnieki sastopas ar zālāju biotopiem, kurus var apsaimniekot, piemēram, ganot aitas vai liellopus vai gatavojot lopbarību. Tas būtu pareizākais saimniekošanas veids. Noteikti jādomā, kā lauksaimniekiem, kam īpašumos tiek atrasti biotopi, ierobežojumus varētu kompensēt, kas ir saprotami un pareizi. Biotopu apsaimniekošanai un dabas aizsardzībai Latvijā jābūt sabalansētai un saprātīgai. Zinu, ka ir lauku uzņēmēji, kam pieder ganāmpulks un kas pat priecājas, ja viņu īpašumā ir atrasts biotops. Tas būtu viens skatījums.

Līdz šim kompensāciju nauda par biotopu esamību ņemta no Zemkopības ministrijas Lauku attīstības programmas, kur gan finanses pamatā domātas citām vajadzībām. Kopējā naudas kase nav tik pār-

pilna, jo faktiski tā ir nauda, ko atņem lauksaimniekiem tiešo funkciju vajadzībām. Manuprāt, būtu sakarīgi, ja kompensāciju naudu gādātu VARAM, kas varētu šajā jautājumā vienoties ar zemes īpašnieku. Savukārt Zemkopības ministrijas finanses varētu novirzīt tiešmaksājumiem vai pievienotās vērtības radīšanai utt.

Kā jau jautājumā minēji, arī mums skaidroja un teica: «Kartēsim, skatīsimies, vērtēsim... un tad sēdīsimies spriest un runāt, ko saglabājam, ko varam finansēt utt.» Ir platības, kur biotopa esamība ir saprotama un pamatota, ne visiem lauksaimniekiem ir aitas vai liellopi, un ne visi ar tiem ir gatavi nodarboties. Ir vietas, kur biotopa atrašanās nav visai loģiska, piemēram, meliorētās platībās vai lielos laukos, kur līdz šim ganīti lopī, bet īpašniekam

atbildi uz jautājumu: «Ko tālāk?» nesaņņema neviens. Biotopi ir, to ir daudz, sanāksmēs runā, ka finansējuma pietiks 65 ha atbalstam. Kas notiks ar pārējām platībām? Ir platības, kur biotops ir, bet tās netiek koptas, par to nemaksā... Kur platība kopta gadiem, tur īpašnieks ir spiests ar to samierināties. Patlaban piemērotākā un saprātīgākā būtu iespēja vienoties: cik un ko mums vajag. Piemēram, varbūt tur un tur mēs lopus ganām un zāli pļaujam, bet labā, auglīgā zemē mēs aram un sējam zālāju vai rudzus vai stādām ābeļdārzu.

Nedod dievs, ja lauksaimniekam vēl pieder mežs, kur arī atrasts biotops! Bieži vien mežs neražas gados šim pašam lauksaimniekam ir zināms atspaidis vai palīgs, kad gribot negribot jāskatās, kā saimnie-

sonas kontaktpersona, tika rūpīgi uzraudzīts un strādāt nevarēja. Bija nozares, kam maksāja, lai cilvēki sēdētu mājās. Kas nopelnīs, lai šo naudu atdotu? Protams, pārējie! Nodokļu maksātāji tam visam būs spiesti samesties. Kur ņems naudu? Neba Rīgā, kur cits citam pamatā sniedzam dažādu veidu pakalpojumus... Ir jāražo un jāeksportē, nauda jāieved no ārzemēm.

Gribu cerēt, ka biotopu jautājumā ministri radīs saprātīgu kompromisu. Zemkopības ministrijas darba grupās ir rītejušas spraigas diskusijas ar vides aizsardzības pārstāvjiem, esam ieteikuši priekšlikumus, kas bijuši svarīgi biotopu saglabāšanā. Piemēram, mūsaprāt, labākā zālāju biotopa saglabāšana ir noganīšana, ne pļaušana, attiecīgi tiem, kam ir lopī, maksājam vairāk. Vides orga-

nizācijas to neatbalstīja. Kāpēc? Kolīdz parādās saprātīgs lauksaimnieku priekšlikums, priekšroku dod kam citam (kā šajā gadījumā pļaušanai, ne dabiskai ganīšanai). Nav notikusi neviena diskusija: cik lielas aizsargājamās platības varēsīm uzturēt, cik varam atļauties. Atkārtos, VARAM pārstāvji biotopu kartēšanas laikā ne reizi vien bilda: darbu pabeigs, sēdīsimies pie galda, skatīsimies, ja kāda tipa biotopu būs daudz, varbūt daļu varam apsaimniekot citādāk. Šo un šādu sarunu mēs gaidām! ☺

Avots: Zemeunvalsts.lv

* Sanāksme par informatīvo ziņojumu «Par Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas rezultātiem un tālāko rīcību aizsargājamo biotopu labvēlīgas aizsardzības stāvokļa nodrošināšanas un tautsaimniecības nozaru attīstības interešu sabalansēšanai»

Visvairāk pandēmijas mēnešos cieta piena sektors, kur cenas kritās, turklāt, kas ir svarīgi, situācijā, kad mums joprojām ir viszemākā piena cena ES

bijuši citi plāni nākotnei. Ir gadījumi, kad lauksaimnieks ar lopkopību nodarboties beidz, ganības uzar un... skat, iestādes atpapas: tur bijis biotops. Tad sākas sarakste ar DAP un LAD... Lai gan neviens nebija ne teicis, ne informējis īpašnieku, ka biotops tur ir. Šādas sarakstes var ilgt gadiem. Ne katrs īpašnieks ir saņņemis skaidri saprotamu informāciju par biotopa esamību īpašumā.

Lai biotopu uzturētu, ne vienmēr ir iespēja paralēli domāt par ekonomisko piensumu. Pareizāk ir rīkoties, lai apmierināti būtu visi: jums biotops, man saimniekošana un ieņēmumi. Protams, ir nosacījumi, piemēram, par lopu blīvumu, jo biotopu platības nedrīkst pārganīt: tas biotopu var iznīcināt. Saimniekošana biotopos ir iespējama, bet apgrūtināša.

Patlaban ir tā: biotopi tiek atrasti un tiek atrasti jo vairāk, bet finansējums joprojām ir knaps. 29. jūnija sanāksmē*

cību noturēt. Par trakāko šajā situācijā uzskatu: lauksaimnieku sāk mācīt tie, kam nav nedz īpašuma, nedz prasmju saimniekot, bet toties ir stingrs uzskats, ka padomdevējam ir tiesības noteikt, ko un kā laukos darīt. Un atkal atgriežamies situācijā: kā radīt apstākļus, lai cilvēki labprāt dzīvotu laukos, lai dzimtu bērni, lai darbotos skolas.

VARAM ministrijas iekšienē, kā izskatās, bieži aizmirst reģionālo attīstību, pamatā pievērsoties vides lietām, plānus par reģionu attīstību nevilšus nododot Zemkopības vai Ekonomikas ministrijai.

– **Meža nozare gaida VARAM atbildi: cik un ko mums vajag. Cik ilgi situācija var būt neskaidra? Vai VARAM uzskata, ka šai ministrijai cilvēki un viņu darbs nav vajadzīgs (to vajag citiem)?**

– Covid-19 laikā iepazinām dažādus liegumus, ko var un ko nevar. Gadījās: lauksaimnieks, būdams inficētas per-

FOTO: ZEMEUNVALSTS.LV